

МАСОФАВИЙ ТАЪЛИМ ПЛАТФОРМАЛАРИ ИМКОНИЯТЛАРИНИ ОЛИЙ ТАЪЛИМДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МУАММОЛАРИ

Мадаминов Нодиржон Мамиржонович
Фарғона давлатуниверситети ўқитувчиси
dilnod@gmail.com

АННОТАЦИЯ

Ушбу мақолада масофавий таълим платформалари ва уларни такомиллаштириш ҳақида сўз боради.

Калит сўзлар: олий таълим, платформа, муҳандислик, ахборот, мобил, компьютер.

АННОТАЦИЯ

В статье рассказывается о платформах дистанционного обучения и их совершенствования.

Ключевые слова: высшее образование, платформа, инженерия, информация, мобильный, компьютер.

ABSTRACT

The article talks about distance learning platforms and their improvement.

Key words: higher education, platform, engineering, information, mobile, computer.

КИРИШ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони, 08.10.2019 йилдаги ПФ-5847-сон Ўзбекистон Республикасида олий таълимни тизимли ислоҳ қилишнинг устувор йўналишларини белгилаш, замонавий билим ва юксак маънавий-ахлоқий ғазилатларга эга, мустақил фикрлайдиган юқори малакали кадрлар тайёрлаш жараёнини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш, олий таълимни модернизация қилиш, илғор таълим технологияларига асосланган ҳолда ижтимоий соҳа ва иқтисодиёт тармоқларини ривожлантириш, Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори, 05.06.2018 йилдаги ПҚ-3775-сон фармон ва қарорларда кўзда тутилган ислоҳотлар олий таълим тизимини илм-фан ривожланган давлатлар қаторига қўшиш сифатли кадрлар тайёрлаш каби асосий вазифаларни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

МУҲОКАМА ВА НАТИЖАЛАР

2019 йил бутун дунёга тарқалган касаллик COVID19 пандемияси инсоният бошига кўп ташвишли кунларни олиб келди. Дунё давлатлари бу иллатдан жуда кўп фуқароларини юқотди. Натижада мамлакатларда аҳолининг

масофада ишлаши, муомала муносабатларини жорий қилиши тартиблари ишлаб чиқилди. Олий таълим тизимида ҳам ўз ўзидан ихтиёрий мажбурий тарзда масофавий ўқитиш мумкин бўлган платформалар ишлаб чиқилиб жорий қилинди. Талабаларнинг масофадан ўқитиш тизими бу илм-фан тараққий этган давлатларда пандемия давридан олдинроқ жорий қилинган эди. Хусуан Ўзбекистонда биринчи босқичда moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), кейинчалик HEMIS – (Higher Education Management Information System) тизимлари жорий қилинди. Бу тизимлар албатта бошланғич босқичда бўлганлиги туфайли қатор камчиликлари ҳам мавжуд. Платформалар таълим йўналишларининг хусусиятидан келиб чиқиб шакллантирилиши керак. Платформалар олий таълим, ички бошқарув тизимида йўналишларга бўлиниши фаннинг хусусиятларидан келиб чиқиб топшириқлар бериш ва уларни қабул қилиб олиш каби жараёнларни қулайлиги ва шу билан бирга бу операцияларни амалга оширишда тўлдирувчи дастурларни ишлаб чиқиши кераклиги талаб этилмоқда. Таълим тизими платформасида талабаларнинг компьютер технологияларидан фойдаланиши самарадорлигини ошириш, унинг ижобий ва салбий томонларини таълил қилиш. Дарс жараёнларида тизими учун қўшимча кичик дастурларни ишлаб чиқиш керак.

Бир қатор тараққий этган давлатларнинг online олийгоҳлари таълим тизими платформалари асосида дарс жараёнларини ташкил этган. Платформалар мукамал ишлаш принциплари билан тўлдирилиб ишлаб чиқилган.

Жумладан:

Boston University - таълими онлайн маърузалар, видеолар, интерактив анимациялар ва муҳокамалар орқали амалга оширилади. Университет масофавий таълим соҳасидаги нуфузли мукофотлар – Sloan Consortium for Excellence in Institution-Wide Online Education and U.S. 21-асрнинг энг яхши амалиётлари учун масофавий таълим ассотсиатсияси мукофотига сазовар деб топилган.

University of Wisconsin – Madison университети тизими 25 та кампусда тақдим этиладиган даража дастурлари ва курсларидан иборат. У бакалаврият, магистратура ва дипломдан ташқари сертификат билан тақдирлайди. Платформаларидан фойдаланишнинг қулайлиги таълим сифатини юқори даражага кўтарган. Бу олий таълим масканлари дунёнинг TOP-30 талиги рўйхатидан жой олган олийгоҳлар ҳисобланади.

Таълим алоқа, менежмент, либерал санъат, сиёсат ва ҳамширалик каби турли фанлар мавжуд. Университетнинг энг машҳур онлайн дастурлари

муҳандислик бўйича магистрлик дастурлари ҳисобланади. Хусусан, бу ерда сиз масофадан туриб двигател тизимлари, барқарор тизимлар муҳандислиги, компьютер инжиниринги ва бошқа фанларни ўрганишингиз мумкин. Бу каби олий таълим муассасалари анъавий таълим жараёнидан ташқари, масофавий online тарзда ҳам таълим жараёнларини ташкил қилган. Online олийгоҳлар фақат сунъий интелект ва виртуал таълимни ривожлантириш мақсадида фаолият олиб боради. Бу вақт ва маблағни тежашлишида катта аҳамиятга эга ҳисобланади.

Ўзбекистонда марказлашган ягона платформа асосида таълим жараёнлари ташкил қилинган. НЕМИС – (Higher Education Management Information System) платформаси дастлабки босқичларда синовдан ўтказилиб керакли қўшимчалар киритилмоқда. Мукамал масофавий таълим тизимига эришиш учун эса ҳар бир олийгоҳ ўзининг рейтингини ошириш мақсадида ўз платформасини ишлаб чиқиши мақсадга мувофиқ бўлар эди. Платформа билан боғланиб ишлаш имкониятини кенгайтириш зарур. ОТМ ҳудудидан ташқари талаба дарс жадвалидаги фанлари ҳақида маълумотларни эслатиб, тартибга солиши учун кичик дастурий таъминот тизимини ишлаб чиқиш керак бўлади. Ўзига хос таълим йўналиши талабалари топшириқларни платформага жойлаштириш имконияти кенгайтириш мақсадга мувофиқ бўлади. Таълим тизимида санъатнинг барча турлари бўйича платформаларга қулайликлар киритиш зарур. Санъатнинг турларида топшириқларни жойлаштириш, ўзгартишлар киритиш ўзига хос тарзда бўлиши керак. Бу платформалардан талабаларнинг фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш, бевосита дастурга қўшимча боғлиқ ҳолда ишлайдиган кичик дастурлар ва иловаларни ишлаб чиқиш керак бўлади. Мобил қурилмаларда дарс жадвали, оралиқ, жорий назоратлари, якуний имтихонлар саналарини доимий эслатмалар тизими эслатиб туриши дарс машғулотларини сифатга ижобий таъсир кўрсатади. Талаба кўп ҳолларда дарс машғулотларини эътиборсизлиги оқибатида қолдиради. Эслатмалар айланмаси мобил қурилма ёрдамида талабага кўмакчи бўлади. Мустақил таълим топшириқларни ўз аро муҳокама саҳифаси майдони ишлаб чиқиш, талабани фанга оид рағбатлантириш, амалиётларни амалга ошириш учун ташкилот ва корхоналар манзиллари ва маъсул персонларининг мавжудлиги кабиларни киритиш керак. Талабалар таълим жараёнидан сўнг корхона ва ташкилотлар танловидан ўтиш имкониятлари ҳам мавжуд бўлар эди. Бу жараён тизим сифатида ривожланиб битирувчиларни иш билан таъминланишини такомиллаштирган бўлар эди.

REFERENCES

1. <https://lex.uz>
2. <https://www.hotcourses.ru/study-abroad-info/choosing-a-university/best-universities-for-distance-learning/>
3. Mirzahamdorova, K. B., Erkinovna, A. N., & Jumadillaevich, S. R. (2021). USE OF INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN FINE ARTS CLASSES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.
4. Mirzahamdorova, K. B., Erkinovna, A. N., & Jumadillaevich, S. R. (2021). USE OF INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN FINE ARTS CLASSES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.
5. Sadikovna, S. G., Kurbonova, B., Akhmedova, N., & Sulaymanova, S. (2020). FUNDAMENTALS OF PROFESSIONALISM DEVELOPMENT ON THE EXAMPLE OF PRACTICAL EXERCISES ON FORMING THE SKILLS AND SKILLS OF FUTURE TEACHERS. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(6), 8894-8903.
6. Barchinoy, K., Sevarakhon, S., & Mukhammadkodir, Y. (2021). EFFECTIVE METHODS OF TEACHING FINE ARTS AND DRAWING AT SCHOOL.
7. Barchinoy, K. (2019). Problems of Improving Artistic Perception of Future Art Teachers. *Cross-Cultural Communication*, 15(4), 79-82.
8. Qurbonova, B. (2021). The history of visual art and its importance in people life. *ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL*, 11(2), 1558-1561.
9. Kakharovna, A. M., Tadjimatovich, Y. M., Rakhmatovich, S. O., & Mirzahamdorova, Q. B. (2021). Modern Approaches to the Teaching of Fine Arts. *Solid State Technology*, 64(2), 4250-4254.
10. Nodirjon, M., Abdusalom, M., & Ozodbek, S. (2021). TECHNOLOGIES OF TEACHING FINE ARTS WITH MODERN METHODS.
11. Zulfiya, B., Rakhmonali, S., & Murodjon, K. (2021). A BRIEF HISTORY OF THE DEVELOPMENT AND TEACHING OF DRAWING SCIENCE IN UZBEKISTAN.
12. Nazokat, A., Ibrokhim, Y., & Makhpuzakhon, A. (2021). FACTORS OF DEVELOPMENT OF FINE ARTS.
13. Nazokat, A. (2021). Means of Ensuring the Integrity of the Image and Writing in the Performance of Visual Advertising.

-
14. Sulaymonova, S. B. Q. (2021). TASVIRIY SAN'AT ORQALI DUNYO SIVILIZATSIYASINI O'RGANISH OMILLARI. Academic research in educational sciences, 2(6), 730-735
 15. Achildiyeva, M., Axmedova, N., Ikromova, F., Haydarova, O., Ibrahimova, G., & Abdurahmonov, A. (2021). TANBUR: ONE OF ANCIENT INSTRUMENTS. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 9(6), 302-308.
 16. Nazokat, A. (2021). Means of Ensuring the Integrity of the Image and Writing in the Performance of Visual Advertising.